

előadók körébe más rovarászműhelyekből, fiatal PhD. hallgatóktól is szívesen hallanának beszámolót. Dr. Papp László azzal indokolta indítványát, hogy Magyarországon sok konferencia van a rovarászok számára, ezeken kívül számos nemzetközi konferencia is megrendezésre kerül, ezért a professzionális rovarászok nem érnek rá ilyen rendszerességgel eljárni az MRT üléseire. Dr. Mészáros Zoltán az indítvány további megvitatását átadta a következő vezetőségnek. Mindenki gondolkozzon el a felvetésen, és azt javasolta, hogy most ne szavazzon a Közgyűlés erről az indítványról. A javaslatot a Közgyűlés elfogadta. Dr. Vásárhelyi Tamás indítványozta, hogy az új vezetőség kérjen fel egy bizottságot, aki az MRT 100 éves jubileumához kötődő elképzeléseket gondolja. Az indítványt a Közgyűlés elfogadta.

Kutasi Csaba, jegyző

Humor

Futballmeccset játszanak a bogarak. Az egyik néző a pálya szélén felfedez egy ismerős bogarat. Odamegy hozzá.

– Miért ülsz te itt a kispadon? – kérdi tőle.

– Nem tudtad? Én vagyok a cserebogár!

(Sárga TV, 2007. VIII. 20)

– Magát nem csípték a szúnyogok az éjjel? – érdeklődik az egyik turista.

– Nem.

– Mivel védekeznek?

– Lefekvés előtt jól berúgok. Aztán, ha valamelyik szúnyog megcsíp, itt heverhet az ágyamon merev részegen...

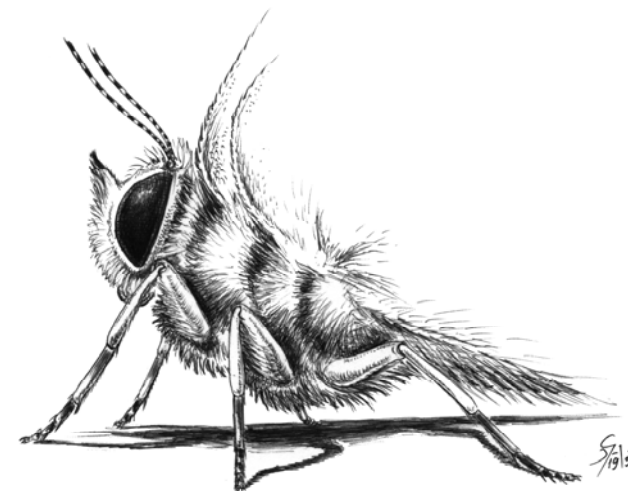
(tvr-hét)

(összegyűjtötte Rozner István)

Rovarász Híradó

A Magyar Rovartani Társaság tájékoztatója
49. szám, 2008. március

Tartalom:

Rovarász elődeink — Gyűjtőutak, beszámolók — Hirdetés
Sajtófigyelő — Rövid hírek — MRT-hírek

Rovarász Híradó

a Magyar Rovartani Társaság
negyedéves tájékoztatója

A tájékoztatóban megfogalmazott vélemények nem minden esetben tükrözik a Szerkesztőbizottság és a Magyar Rovartani Társaság vezetőségének álláspontját.

A tájékoztatót alapította 1989-ben: Dr. Nagy Barnabás

Felélős szerkesztő: Haltrich Attila (HA)

Szerkesztőbizottság: Jenser Gábor (JG), Rozner István (RI), Szalóki Dezső (SzD), Mészáros Zoltán (MZ), Merkl Ottó (MO), Balázs Klára (BK) és Szócs Gábor (SzG).

Szerkesztőség:
BCE, KeTK, Rovartani Tanszék,
1118 Budapest, Ménesi út 44.
Telefon: 4826072
drótposta: attila.haltrich@uni-corvinus.hu

Magyar Rovartani Társaság (MRT)
1088 Budapest, Baross utca 13.
www.magyarrovartanitarsasag.hu
A Magyar Rovartani Társaság célja és feladata a rovartan általános művelése, elsősorban a magyarországi rovarvilág kutatása és vizsgálata, valamint a rovartani ismeretek terjesztése.

Elnökség (2008)
Elnök: dr. Vig Károly
I. alelnök: dr. Merkl Ottó
II. alelnök: dr. Szócs Gábor
Titkár: Náдай László
Szerkesztő: dr. Merkl Ottó
Pénztáros: Szalóki Dezső
Ellenőr: Simonyi Sándor
Jegyző: Rahmé Nikola

Ülések – a nyarat kivéve – minden hónap harmadik péntekén a BCE Kertészettudományi Karán, az „A” épület A/4 termében (Budapest XI., Ménesi út 44), délután 4 órakor.

Illusztrációk

Címlapon: lepkeprofil
(Rajz: Szappanos Albert)

„Új seprű jól seper”, szokták mondani vezetőcsere alkalmával. Mindenesetre ilyen fiatal elnöke, mint Dr. Vig Károly, évtizedek óta nem volt a MRT-nak. Reméljük, új lendületet vesz az előadások szervezése, megújul honlapunk, és még a Rovarász Híradóba is többen küldenek be ezután írásokat....

A 2008-as év eleje nem csak kellemes hírekkel szolgál: január 1-től a MRT-nak is kell terembért fizetnie ezután, amire eddig nem volt példa. Nem is az összegről van szó, a Társaságnak nem jelent nagy erőfeszítést annak előteremtése, ráadásul az egyetlen 50%-os kedvezményt is ad nekünk (így 7.500 Ft/3 óra), de mégis, lezárult egy korszak.

A februári közgyűlésen felmerült annak az igénye, hogy a társaság változtasson eddigi programján, ne legyen minden hónapban ülés, csak mondjuk 1 vagy 2 évente, de az aztán olyan színvonalas, hogy oda még azok a tagtársak is eljőjenek, akik egyébként nem, vagy csak nagyon ritkán tisztelnek meg jelenlétükkel. Hát ezen is el lehet gondolkodni.

HA

alelnök: dr. Merkl Ottó, II. alelnök: dr. Szócs Gábor, szerkesztő: dr. Merkl Ottó, pénztáros: Szalóki Dezső, számvizsgáló bizottság: Dr. Balázs Klára, Dr. Csóka György, Gaskó Kálmán. Náдай László és Rahmé Nikola megüresedett helyére javasolták dr. Mészáros Zoltán és dr. Rédei Dávid megválasztását a Választmányba.

Ezen kívül 5 Választmányi tag mandátuma is lejárt: Podlussány Attila, Szabóky Csaba, dr. Kozár Ferenc, Rozner Istvánné, dr. Vig Károly. A lejárt mandátumú tagok - Rozner Istvánné, valamint az elnöknek delegált dr. Vig Károly kivételével - vállalták a jelölést és további 3 személyt javasoltak a Választmányba: Székely Kálmánt, Háczy Tamást és dr. Kutasi Csabát.

A beérkező, érvényes szavazatok alapján az MRT új vezetősége a következő:

Elnök: dr. Vig Károly
I. alelnök: dr. Merkl Ottó
II. alelnök: dr. Szócs Gábor
Titkár: Náдай László
Szerkesztő: dr. Merkl Ottó
Pénztáros: Szalóki Dezső
Ellenőr: Simonyi Sándor
Jegyző: Rahmé Nikola
Számvizsgáló bizottság:
dr. Balázs Klára
dr. Csóka György
Gaskó Kálmán

A Választmány tagjai 2011-ig a következő személyek lettek: Podlussány Attila, Szabóky Csaba, dr. Kutasi Csaba, dr. Kozár Ferenc és Székely Kálmán.

Rahmé Nikola és Náдай László megüresedett helyére a Választmány tagjainak 2010-ig megválasztották dr. Mészáros Zoltánt és dr. Rédei Dávidot.

Ezek után az indítványok következtek. Dr. Papp László indítványozta, hogy változzon meg az MRT üléseinek rendje. A Közgyűlésen és a Rovartani Napokon kívül csak 3 előadóülés legyen, a többi időszakban (december, január, május, szeptember) klubfoglalkozásokat javasol, melynek programja nem, csak fix időpontja lenne, itt kötetlen eszmecsere nyílhatna lehetőség. Az indítvány nagy vitát váltott ki, dr. Mészáros Zoltán, dr. Jenser Gábor és Gaskó Kálmán szerint az egyesület széteséséhez vezethet egy ilyen változtatás, a társaság ülésrendje 1910 óta változatlan. Az üléseken nagy számban vesznek részt a tagtársak és az érdeklődők. Dr. Rédei Dávid szerint az elmúlt időszakban az előadók keresése problémát okozott, különösen az úti beszámolók tekintetében. Többen kiálltak még az eddigi ülésrend mellett, javasolták, hogy kevesebb előadás hangozzék el, illetve az útibeszámolók helyett más jellegű előadást is tervezni lehetne. Az előadások esetében megjegyezték, hogy jó lenne, ha az előadók betartanák a kért időtartamot. Az

táplálékával fűszerezett vacsora, a bugaci kirándulás (sokan itt láttak először *Catalglyphis*-t és *Lasius carnolicus*-t) és az azt követő magyaros-cigányzenés ebéd a Karikás-csárdában, a rendezvénnyel egy időben zajló, a népi kézművesség remekeit bemutató szegedi hídi vásár és a nagyszabású borfesztivál egyaránt hozzájárultak annak sikeréhez.

Az már csak külön öröm, hogy a második CEWM anyagát lehozta a Myrmecological News is, melyhez élvezetes bevezető ismertetőt Markó Bálint írt. A lelkes szegedi segítőkkel, a rendező szervekkel és ötletadókkal együtt elsősorban neki jár köszönet, hiszen a kivonat-kötetet is ő szerkesztette. Reméljük, hogy ez a rovarász rendezvénysorozat nem szakad meg és várjuk a németországi folytatást, az ülés során ugyanis Jürgen Heinze meghívta a társaságot a Regensburgba a következő CEWM színhelyére és bejelentette, hogy 2008-tól megalakul az IUSSI Közép-Európai Szekciója, amely mindennek szervezeti kereteket adhat.

Gallé László

MRT hírek

MRT Közgyűlés 2008. 02. 22.

Dr. Mészáros Zoltán Elnök Úr köszöntötte a Közgyűlés résztvevőit, majd kérte hogy egy perces néma felállással emlékezzenek meg a 83 évesen elhunyt tagtársunkról, dr. Szontagh Pálról.

Első napirendi pontként a tisztikari beszámoló hangzott el. A titkári beszámolót dr. Rédei Dávid, az ellenőri, pénztárosi és közhasznúsági jelentést Simonyi Sándor, a szerkesztői beszámolót pedig dr. Merkl Ottó olvasta fel. A beszámolókat a Közgyűlés egyhangúan elfogadta.

A második napirendi pont a Frivaldszky Imre Emlékplakett átadása volt. A Frivaldszky érdemrend ezüst fokozatát Kocs Irén kapta. Dr. Rédei Dávid titkár ismertette Kocs Irén életútját, felsorolta érdemeit, majd dr. Mészáros Zoltán átadta az emlékérmét.

Harmadik napirendi pontként került sor a lejárt mandátumú tisztségek betöltésére. Az MRT vezetőségének a három éves megbízatása lejárt, dr. Mészáros Zoltán elnök, dr. Rédei Dávid titkár és dr. Kutasi Csaba jegyző leköszönt a posztjáról, helyükre a Választmány elnöknek dr. Vig Károlyt, titkárnak Náday Lászlót, jegyzőnek pedig Rahmé Nikolát javasolta. A vezetőség további tagjai vállalták a jelölést a következő időszakra is: I.

Rovarász elődeink

110 éve indult Zichy Jenő gróf harmadik expedíciója

Vaskos könyvet lapozgatok: „Zichy Jenő gróf harmadik ázsiai utazása. II. kötet”. Alcíme: „Zichy Jenő gróf harmadik ázsiai utazásának állattani eredményei”. A kötet magyar és német nyelven készült Horváth Géza szerkesztésében. Mielőtt belelapoznánk a kötetbe ismerkedjünk meg Zichy Jenő gróffal.

Zichy Jenő gróf (1837 Sárszentmihály – 1906 Merán, Ausztria) neve ma már kevesek előtt ismert. Székesfehérvárott és Németországban tanult és az 1870-es években jogi diplomát szerzett. 1860-tól Fejér vármegye főszolgabírója, 1861-től élete végéig országgyűlési képviselő. 1881–1906 között az Országos Iparegyesület elnöke. Azok közé a reformerek közé tartozott sok kortársával együtt, akik a reformokat nem a meglévő értékek lerombolásával, hanem új létesítmények létrehozásával vitték véghez. Iparfejlesztéssel foglalkozván 100 városban megindította az alsófokú ipariskolákat, megszervezte és támogatta az 1879-es Országos Kiállítást Székesfehérváron.

A XIX. század végén a millenniumi megemlékezésekre készülődés hazafias léggöre arra ösztönözte, hogy megismerje a magyarok őstörténetét, ezért 1895 és 1898 között három expedíciót szervezett a Kaukázus és Közép-Ázsia tudományos megismerésére. Kutatóútjai során több tehetséges fiatal szaktudóst vitt magával saját költségére, így nyelvészeket, régészeket, antropológusokat és néprajzosokat. Az első két kaukázusi és közép-ázsiai útjának (1895, 1896) tudományos eredményeit két kötetben jelentette meg.

Bennünket, rovarászokat érintő harmadik expedíciója 1898-ban valósult meg. A tudományos eredmények hat vaskos kötetben magyar és német nyelven látták meg a napvilágot. A második kötet előszavában Zichy Jenő így ír: „Midőn harmadik ázsiai expedícióm előkészítésével és szervezésével foglalkoztam a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr azt az óhajtását fejezte ki előttem, hogy expedícióm programjába az állattani kutatásokat és gyűjtéseket is felvegyem. Ámbár ázsiai utazásomnak főcélját a magyar faj őstörténetének kutatása képezte s ehhez képest expedícióm programjában mindig a régészeti, néprajzi és nyelvészeti kutatásokra

helyeztem a fősúlyt, mindamellet szívesen megfelelek a miniszter úr óhajtásának és harmadik expedícióm feladatai közé az állattani kutatásokat és gyűjtéseket is felvettem, hogy ezen a téren is szolgálatot tehessek a tudománynak és nemzetemnek.

E czélből magammal vittem Csiki Ernő urat, a Magyar Nemzeti Múzeum állattári osztályának asszisztensét, a ki aztán hűségesen megosztva velem a hosszú út fáradalmait és viszontagságait, szívós kitartással, kiváló szakértelemmel és sohasem lankadó buzgalommal végezte az állattani kutatásokat és gyűjtéseket...

Az expedíció hatalmas utat járt be. Budapestről indultak 1898. március 12-én, Lembergen át. Odesszában hajóra szálltak társaikkal, Jankó János földrajz- és néprajztudóssal, Posta Béla régésszel, Pápay János nyelvessel és Csiki Ernő zoológussal. Batumiból Tifliszbe, majd Bakuba vonattal, innen Asztrahánba gőzhajóval utaztak. Majd innen a Volgán felfelé Czaraczin, Szaratov, Kazany volt az útjuk, majd vasúton és hajón, estenként szekéren Tobolszk, Omszk, Tomszk, Krasznojarszk, Irkutszk és Troiczkoszavszk útvonalon fejeződött be a szibériai utazásuk. Szeptember 3-án lépték át a mongol határt. Mongóliában a közlekedési eszközük két ló vontatta „taliga” volt. Ezzel járták be Mongóliát, és szeptember 23-án érték el Kínát. Kínában már ún. palankinnal utaztak és jutottak el Pekingbe. Tiencsin, Shanghai és Hongkong érintésével hajón indultak vissza, és Fiumén keresztül december 18-án érkeztek meg Budapestre.

Az utazás során, ahol csak lehetett, mindenhol gyűjtöttek. Az expedíció összesen 2532 állatfajt gyűjtött, ahogy Horváth Géza írja a könyv bevezetőjében: „Az a tekintélyes zoológiai anyag, melyet – csekély kivétellel – az expedíció buzgó zoológusa Csiki Ernő gyűjtött, és melyet Zichy Jenő gróf hazafias áldozatkészséggel a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozott a jelen kötetben van tudományosan feldolgozva. A gyűjtött anyag feldolgozását számos hazai és külföldi szakember végezte. Az izeltlábúaknál: bogarak – Csiki Ernő, legyek – Kertész Kálmán, szipókások – Horváth Géza, hártvászárnyúak – Mocsáry Sándor és Szépliget Győző, lepkék – Pável János, egyenesszárnyúak – Ign. Bolivar (Madrid), recésszárnyúak – Franz Klapálek (Karolinienthal, Csehország).

A 2532 állatfaj közül az izeltlábúak képezik a gyűjtött anyag többségét, 2348 fajt. Ebből a rovarok 2067 fajjal vannak képviselve. 3 új genusz, 1 új alnem és 115 új faj került leírásra a rovarok közül. A gyűjtött teljes anyagból 13 fajt és 1 genuszt (*Zichya Bolivar*) neveztek el Zichy Jenő grófról.

Zichy Jenő gróft 1899-ben a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta. Expedícióinak néprajzi és régészeti anyaga az általa 1901-ben létesített múzeumba, majd a Nemzeti Múzeumba, végül a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeumba került. A természettudományos anyag ma a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárában található.

Rozner István

Bohdan Pisarski lelkes szervezésében a társas rovarok tanulmányozására alakult nemzetközi unió (IUSSI) lengyel szekciójának keretein belül először Lengyelországban (pl. Pulawe, Skirmiewice, Lopuszna), majd 1992-ban Szegeden is megrendezett szimpóziumok. Sajnos a családiás összejövetel fő mozgató motorja, Pisarski ez utóbbi nem érte meg, mindössze néhány nappal Szegedre indulása előtt érte a halál. Ezen üléssorozatok folytatása volt hazánkban a mintegy harminc résztvevővel rendezett Kárpát-medencei Műrmekológiai Szimpózium (MŰSZI), amelyről a Rovarász Híradóban is beszámoltunk. 2005 tavaszán a Közép-Európai Talajzoológiai Workshop szatellit-rendezvényeként Jan Frouz szervezte az első Közép-Európai Műrmekológiai Workshopot akkor még viszonylag kevés résztvevővel és rövid programmal. Ennek logikus folytatása volt a szegedi 2nd Central European Workshop of Myrmecology (CEWM) 2007 május 17-19 között. A szegedi meeting több szempontból is áttörést jelentett. A létszám az előzőének többszörösére nőtt, a résztvevő 55 hangyász mintegy 29 előadást tartott és 25 posztert mutatott be. A nagyobb létszám mellett nőtt a regionális diverzitás is: a 2005. évi alig 4-5 országgal szemben 13 országból voltak érdeklődők, szélesen értelmezve a „közép-európai” régiót, Sheffielddől Novoszibirszkig, de voltak prezentációk Új-Guinea és Mongólia hangyáiról is. A programban a főbb szekciók a hangyák társas viselkedésének tanulmányozásával (*Sociobiology of ants*), élőhely-alakító szerepükkel (*Ants as ecosystem engineers*), közösségi ökológiájukkal és faunisztikájuk problémáival (*Community ecology and fauna*) és az egyéb élőlényekhez való viszonyukkal (*Ants and other organisms*) foglalkoztak.

Nem lenne ildomos egy szervezőnek a rendezvény színvonalát dicsérni, ha az a rendezők érdeme volna. Ebben az esetben azonban a résztvevőket illeti a babér. Nagy nemzetközi kongresszusok legjobb előadásaival vetekedő prezentációkra került sor, ezt elsősorban köszönhetjük azoknak az iskoláknak, melyek különösen erős szakmai csapatokkal képviseltették magukat: Regensburg, Sheffield, Novoszibirszk, Ceske Budejovice teamjeit kell itt kiemelni, de azt hiszem, hogy a Szeged-Kolozsvár-Budapest tengelyű „műrmekológus metapopuláció” sem szégyenkezhet 11, főleg ökológiai, de az egyéb témákat is képviselő prezentációjával.

Az előadások során olyan érdekességekről szerezhetünk információt, mint a nőstény háremet tartó *Cardiocondyla* hímek, a táplálék helyzetéről szinte hihetetlenül nagy mennyiségű információt (2^6-2^7 bit) átadó felfedező hangya-dolgozók, a stop-feromonok jelenléte, a szomszédok agresszivitása genetikai és térbeli távolságtól függetlenül és az ugyancsak szinte tudományos fantasztikumba illő, versenypartnereket „számoló” és állandó szinten tartó vöröshangyák.

A Szegedi Tudományegyetem Ökológiai Tanszéke és Környezet- és Nanotechnológiai Regionális Egyetemi Tudásközpontja, a SZAB Természettudományi és Ökológiai Munkabizottsága által szervezett rendezvény, melynek finansziális ügyeit a Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete bonyolította, méltó helyet kapott a SZAB székházában, a Szegedi Fogadalmi Templom mögött. Emblémáján is a szegedi dómba siető hangyák szerepelnek. A Pick-klubban rendezett és a Molnár Dixieland Band szellemi

KÓNYA PÉTER: Adatok a Tapolcai-medence bazaltbányászatának történetéhez

NAGY BARNABÁS ÉS PUSKÁS GELLÉRT: A *Stenobothrus eurasius* előfordulása és élőhelyi jellegzetességei a Kárpát-medencében (Orthoptera: Acridoidea)

H. HARMAT BEÁTA – SZEŐKE KÁLMÁN – KUTASI CSABA: Poloskafajok (Heteroptera) a Vértes-hegységéből

KUTASI CSABA: A Steven-turzásfutó (*Stenolophus steveni* KRYNICKI, 1832) magyarországi elterjedése és élőhelyei

KUTASI CSABA & SZÉL GYÓZŐ: A fémkék bársonyfutó (*Ophonus gammeli* SCHAUBERGER, 1932) hazai elterjedése és élőhelyei (Coleoptera: Carabidae)

MEDVEGY MIHÁLY ET AL.: Boroscsapdázás: módszer a cincérek (Coleoptera: Cerambycidae) egyedszámának és élőhelyük állapotának értékelésére magyarországi tölgyesekben

TÓTH SÁNDOR: A Bakonyvidék fejeslégy-faunája (Diptera: Conopidae)

Szerkesztette: H. Harmat Beáta

A kötet megvásárolható Zircen a Bakonyi Természettudományi Múzeumban, ára 1100 Ft.

e-mail: btmz@bakonymuseum.hu, telefon: (88)575-300.

Harmat Beáta

Kései tudósítás egy jól sikerült meetingről (CEWM, 2007. május 17-19.)

A közép-európai hangyászok mindig is aktív, „gyülelész” népek voltak, akik amellett, hogy nagyon lelkesen és nagy számban vesznek részt nemzetközi, társas rovarokkal kapcsolatos kongresszusokon vagy másféle rangú konferenciákon, önmaguk is – szinte hagyományosan – rendeznek összejöveteleket. Kezdetben, közel három évtizeddel indultak

Gyűjtőutak, beszámolók

Irán, 2007

2007 júniusában két lepkész társammal, Babics Jánossal és Hác Tamással Iránba utaztunk három hétre.

Elsődleges célunk a Természettudományi Múzeum lepkegyűjteménye számára minél több példány begyűjtése volt. A megcélzott kutatási terület a Zagrosz hegység középső és északi része, a Qohrud-hegység és az északi területeken az Elborz-hegység volt. Milánón keresztül repültünk Teheránba. Kora hajnalban érkeztünk meg, majd miután átvettük a bérelt autónkat, gyorsan bepakoltunk, és felvettük a kint létesített raktárból a felszereléseket. Már utaztunk is dél felé, az első gyűjtőhelyünkre.

Az első helyünk a rendkívül száraz Qohrud-hegység egyik patak völgye volt. Itt még találtunk egy kis zöld területet. Lámpázásra mindenképpen alkalmas volt, de másnap sikerült néhány érdekes nappali lepkefajt is találni. Az első bogár, ami a gyűjtődobozomba került, egy hólyaghúzó volt. Mivel ezen a viszonylag alacsony területen (~1600m) nem legeltetnek, nem sok esélyem lehetett ganéjtúrókra.

Másnap délután beljebb és feljebb mentünk a hegységbe. Itt sikerült megfognom a számomra a legérdekesebb bogarat. 2006 őszén jelent meg egy olasz kolléga Stefano Ziani cikke az iráni *Euonthophagus*-ok revíziójáról. Ebben két új fajt írt le. Az egyik az *Euonthophagus yama*, amely az én gyűjteményemből került elő, a másik az *Euonthophagus verberatus*, amelyik a Dellacasa-gyűjteményből került elő három példányban. A faj érdekessége, hogy az összes többi *Euonthophagus*-fajjal ellentétben, amelyeknek teljesen sima a szárnyfedőjük, ennek erősen gyűrött, hasonlóan a *Gymnopleurus flagellatus*-hoz. A típusorozathoz csak annyi adat volt, hogy valahol az Északi-Zagrosz keleti részén gyűjtötték, tehát viszonylag közel a Qohrud-hoz.

Azon a napon már 2000 méter magasan jártunk, ez is a már jól ismert száraz terület volt, de a kisebb völgyek aljában a források közelében farmok vagy kisebb falvak voltak. Ezek a helyeken már állatokat is tartottak, főleg tehenet és lovat. Izgatottan vettem bele magam a gyűjtésbe, és legnagyobb meglepetésemre, az egyik lócitromkupacból egy rendkívül érdekes állat került elő. Igen, meglett az első *Euonthophagus verberatus*! Ezen a napon öt példányt sikerült gyűjtenem. Az utunk során még egy alkalommal visszatértünk ide, és akkor további hét példányt fogtam. Nekem már sikeres lett ez az expedíció.

Innen utunk már a Zagrosz-hegységbe vitt. A gyűjtési eredmények nagyon vegyesek voltak. Sajnos a tél nagyon hosszú volt, ezért számos májusi fajt fogtunk, de néhány olyan állat, amelyre számítottunk, még nem kezdett el rajzani. Viszont helyenként már a nyár eleji fajok is teljesen lerepültek voltak. Az éjszakai gyűjtések még vegyesebb képet mutattak. Teljesen összekeveredtek a tavaszi és a nyári fajok, és sajnos volt olyan hely, ahol a két időszak közötti váltás pillanatait sikerült kifognunk teljesen érdektelen, csekély számú állattal. Számomra a fénycsapdás gyűjtések számos érdekes cserebogárfajt hoztak és néhány *Scarabaeus*-t, (*typhon*, *abori*, *acuticollis*). Amit egyelőre hiányoltam: nem

voltak még virágbogarak. Abban bízom, hogy majd északon az Elborzban szerencsésebben járok. Lemezescsápú-ügyben sokkal nehezebb a gyűjtés Irán középső és déli részén, de sokkal érdekesebb a fauna összetétele. Északon számos olyan fajt lehet fogni, amelyek a balkánon, de akár hazánkban is előfordulnak.

Az iráni gyűjtések nagyon fárasztóak. Gyakran egész nap autózni kell, hogy elérjük a következő gyűjtőhelyet. Többször is voltunk 40 foknál nagyobb melegben. A terep nagyon változatos volt, ahhoz, hogy a jó állatokat megtaláljuk, állandóan a hegyek tetejére kellett felkapaszkodnunk. A folyamatos terhelés, mind fizikailag, mind szellemileg nagyon megterhelő volt. Mégis, a gyűjtött anyag egyre sokasodott.

Végeztünk a déli programunkkal, és elindultunk északra. Két fő célunk volt Zangan és környéke, meg a Demavend és a hozzá tartozó Balade-völgy. Zanganban már teljesen más kép várt minket. Harsogó zöld növényzet, sok nedvesség, és legalább hajnalban egy kicsit hűvösebb volt. Hemzsegték a lepkék, de sok bogarat is sikerült fognom. Két számomra új *Julodis*- és két *Mallosia*-fajt sikerült itt találnom. A hágó tetején lévő étteremben lelkes rovargyűjtő személyzet lakott, minden lepkét és bogarat, ami berepült a fényre, megfogtak, és gombostűvel feltűzték a falra. Számos érdekes példányt láttam köztük a lepkész kollégák. Két napot töltöttünk el gyűjtéssel a környéken, majd elindultunk utunk utolsó helyszínére, a Demavend körzetbe.

Itt szembesültünk azzal az újdonsággal, hogy a teljes központi Elborz-hegység védett terület lett, ahol rendszeresen járőröznek a természetvédelmi őrök, és minden idegent ellenőriznek, hogy mit csinál a terepen. Sajnos ez nagymértékben megváltoztatta a tervezett programunkat. Gyorsan elhagytuk a Balade-völgyet, és felmentünk a Demavend-re. A rovargyűjtést itt is tiltották, de bogarászni azért egy kis odafigyeléssel még lehetett. Számos addig nem fogott fajt találtam, és végre elkezdtek rajzani a rózsabogarak is. Kisebb számban, de azért elég változatos anyagot sikerült gyűjtenem. Innen utunk már visszavitt Teheránba.

A felszerelés egy részét visszahordtuk a raktárba, majd összecsomagoltunk. Személyesen úgy érzem, hogy utunk a körülményekhez képest sikeres volt. Számos érdekes fajt sikerült fognom a gyűjteményem részére, és a múzeum Állattára is gyarapodott lepkével és bogárral. Hazaérkezésünk után néhány nappal vezették be Iránban az üzemanyag-korlátozást, 100 liter havonta egy autóhoz. Ez az új fejlemény nagyon megnehezíti a további iráni utakat, hiszen mi is majd 6000 kilométert autóztunk.

Nádai László

Hirdetés

Közgyűjtemények, múzeumok, egyetemek figyelmébe – Eladó egy kb. 15 000 példányt számláló, meghatározott, palearktikus ormányosalkatú (*Curculionidea*) bogárgyűjtemény. Érdeklődni lehet a (06-1)-208-3152 telefonon vagy a rozner@gmail.com e-mail címen.

Rozner István

Gyűjtők, közgyűjtemények, múzeumok figyelmébe – Eladó egy kárpát-medencei és trópusi rovarokból (főleg lepkékből) álló gyűjtemény. Érdeklődni lehet a (06-22)-343-540 telefonszámon.

Párniczky Józsefné

Sajtófigyelő

Lepkeőrült lett Mexikó elnöke – Mexikó elnökére még saját népe is furán néz: Felipe Calderon elnök ugyanis annyira imádja a lepkéket, hogy radikális lépéseket tett védelmükben: például forgalmat terel, hogy a repülő állatoknak ne essen bajuk. Tervei szerint 4,6 millió dollárt, azaz 800 millió forintot költ erre a fanatikus természetvédő elnök. Többhektárnyi területet lezáratott, a környékről kitiltotta az autósokat, de még a lakosokat is kiutasította, amíg az állatok Mexikóban vészlelik át a telet. A sokaknak meglepetést okozó favágás betiltását és a költöztetést dühösen fogadták a lakosok. Calderon olyannyira lepkéőrült, hogy örökös állítatott az autópályák szélére, akik leállítják a forgalmat, ha épp egy csapat lepke repül át előttük. Az elnök hosszú órákat tölt teljes áhítatban a lepkék között, családja már aggodalommal figyeli, hogy mennyire fanatikusává vált.

(E.I. BORS, 2007. november 27.)

Érdemes megfigyelni miként tálalja egy bulvárlap a mexikói királylepke-rezervátum kibővítésére és védelmére tett erőfeszítéseket. „Lepkeőrültnek” „fanatikusnak” becézik az elnököt, aki annyira „imádja” a rovarokat, hogy már a családja is furcsán néz rá stb. Miközben csupán annyi történt, hogy a jelentős bevételeket produkáló lepketurizmust, az „aranytojást tojó tyúkot”, próbálja az ország és mindannyiunk érdekében megvédeni.

HA

Csótány a híradóban, vérengzés a tévében. Képernyőre került egy csótány Türkmenisztánban. Az ízeltlábú a tévések pechjére a híradó műsorában szerepelt, amikor átmászott a hírolvasó asztalán. Vendégszereplése a tévéseknek nem tűnt fel, Kurbanguly Berdymukhamedov elnöknek viszont igen. Dühében tisztogatásba kezdett, 30 alkalmazottat azonnal kirúgatott.

(Index, 2008. 02. 22.)

Rövid hírek

Megjelent a Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei (*Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis*) 2007-es, 24-es kötete, terjedelme 124 oldal.

Tartalma a következő:

KUTASI CSABA: 20 éves a Bakonyi Természettudományi Múzeum Baráti Köre